

KOMENDANT

Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej
im. 27 Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej

Chelm, dnia ... sierpnia 2015 r.

Egz. nr ...

MA-NK-5535/15

19.08.2015

Pan pplk SG Artur BAREJ
Komendant
Placówki Straży Granicznej
w Terespolu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli nt. „Zasadność i prawidłowość udzielania zwolnień z zajęć służbowych na podstawie rozporządzenia MSWiA w sprawie zakresu obowiązków oraz podstaw, zakresu i trybu udzielania zwolnień od zajęć służbowych funkcjonariuszom SG z dnia 14 czerwca 2002 r. (Dz.U. nr 97, poz. 879, z późn. zm.)” zrealizowanej w trybie zwykłym w Placówce Straży Granicznej kat. II w Terespolu, z siedzibą przy ul. Wojska Polskiego 164, 22-550 Terespol ujętej w „Rocznym planie kontroli przewidzianych do realizacji przez Wydział Kontroli i AW Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w 2015 r.”¹

Kontrolę na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) przeprowadził w terminie od 26 marca do 15 maja 2015 r. zespół kontrolny w składzie:

kierownik zespołu: st. chor. SG Karolina MARTYNIUK – IWKO – specjalista Wydziału Kontroli i Audytu Wewnętrznego NOSG – Upoważnienie nr 8/2015 z dnia 25 marca 2015 r.²

członkowie zespołu:

- **st. chor. SG Katarzyna STEĆ** – specjalista Wydziału Kontroli i Audytu Wewnętrznego NOSG – Upoważnienie nr 9/2015 z dnia 25 marca 2015 r.³
- **Edyta LADA** – starszy specjalista Wydziału Kontroli i Audytu Wewnętrznego NOSG, Upoważnienie nr 10/2015 z dnia 25 marca 2015 r.⁴

Czynności kontrolne w siedzibie jednostki kontrolowanej przeprowadzono w dniu 08 kwietnia 2015 r.⁵ W dniach 26 – 27 marca; 15-17 i 20-24 kwietnia; 07 -15 maja 2015 r. w siedzibie kierownika jednostki kontrolującej, w pomieszczeniach Wydziału Kontroli i AW.

Funkcję kierownika jednostki kontrolowanej w okresie objętym kontrolą pełnił:

pplk SG Artur BAREJ.

Bezpośrednim przełożonym wyżej wymienionego był Komendant Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chelmie.

¹Nr 11350/14 z 03.12.2014 r. – l.p. 6

² Akta kontroli, dowód nr 6.

³ Akta kontroli, dowód nr 7.

⁴ Akta kontroli, dowód nr 8.

⁵ Akta kontroli, dowód nr 9.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w książce kontroli Placówki Straży Granicznej w Terespolu wg opisu nr 28/2003, poz. 3/2015.

I. Zakres kontroli.

1. Przedmiotem kontroli było sprawdzenie:

- podstaw prawnych udzielania zwolnień od zajęć służbowych,
- poprawności sporządzania wniosków o udzielenie zwolnienia od zajęć służbowych,
- właściwości osoby udzielającej zwolnienia od zajęć służbowych,
- wymiaru udzielonych zwolnień od zajęć służbowych, indywidualnie dla każdego funkcjonariusza, o także rozliczenia czasu służby funkcjonariuszy korzystających z przedmiotowych zwolnień;
- poprawności dokonywania wpisów o zwolnieniu z zajęć służbowych w ewidencji czasu służby funkcjonariuszy SG (m.in. roczne karty obecności funkcjonariusza w służbie, listy obecności).

2. Kontrolą objęto okres od 01 czerwca 2014 r. do 31 stycznia 2015 r.

II. Cel kontroli: ocena, czy zagadnienia objęte jej zakresem realizowane są zgodnie z przepisami, w zakresie prawidłowości udzielania/odmowy udzielenia funkcjonariuszom zwolnień od zajęć służbowych. Realizacja powyższego celu ogólnego wymagała dokonania oceny prawidłowości oraz kompletności sporządzania i prowadzenia dokumentacji służbowej, w kontrolowanej Placówce Straży Granicznej, a także jej zgodności z obowiązującymi przepisami:

- 1) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. *w sprawie zakresu obowiązków oraz podstaw, zakresu i trybu udzielania zwolnień od zajęć służbowych funkcjonariuszom Straży Granicznej* (Dz. U. Nr 97, poz. 879 z późn. zm.)⁶;
- 2) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 czerwca 2009 r. *w sprawie rozkładu czasu służby funkcjonariuszy Straży Granicznej* (Dz. U. z 2009 r., nr 95, poz. 794, z późn. zm.)⁷;
- 3) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. *w sprawie właściwości organów i jednostek organizacyjnych Straży Granicznej w sprawach wynikających ze stosunku służbowego funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz trybu postępowania w tych sprawach.* (Dz. U. z 2002 r. Nr 91, poz. 814).

Sprawdzeniu została poddana legalność, celowość i rzetelność sporządzanych dokumentów oraz prowadzonej ewidencji czasu służby funkcjonariuszy, a także formy i poziom realizowanego nadzoru służbowego. Celem kontroli było również ujawnienie ewentualnych nieprawidłowości, przyczyn ich powstania, zakresu, skutków oraz osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

III. Ocena skontrolowanej działalności:

Przyjęto, że ocena końcowa skontrolowanej działalności zostanie sporządzona na podstawie czterostopniowej skali, obejmującej: ocenę pozytywną, ocenę pozytywną z uchybieniami, pozytywną z nieprawidłowościami i negatywną⁸.

Dla osiągnięcia zamierzonego celu, na podstawie przyjętej próby kontroli poddane zostały wnioski, w oparciu, o które udzielono/odmówiono udzielenia zwolnień od zajęć służbowych

⁶ Zwanego dalej rozporządzeniem o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG.

⁷ Zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie czasu służby funkcjonariuszy SG.

⁸ Wprowadzenie do kontroli w administracji rządowej. Warszawa, marzec 2012 r., str. 62.

w okresie objętym kontrolą; prowadzona ewidencja czasu służby dotycząca funkcjonariuszy, którym udzielono zwolnień od zajęć wg kolejności funkcjonariuszy wskazanej w tabelarycznym zestawieniu przesłanym z PSG w Terespolu.⁹ Typowanie dokumentacji odbywało się w sposób losowy z zachowaniem systematyki (pierwszy element dobrany został losowo, a każdy kolejny z zachowaniem jednakowego odstępu do poprzedniego).¹⁰

Analizie została poddana również dokumentacja odnosząca się do struktury organizacyjnej jednostki kontrolowanej (dokumentacja organizacyjno – funkcjonalna) w postaci: decyzji czasu służby – wydanej przez Komendanta PSG w Terespolu; wewnętrznego podziału zadań, właściwości udzielających zwolnień od zajęć jako bezpośredni przełożeni oraz szczegółowych zakresów obowiązków i uprawnień osób zajmujących się sprawami kadrowymi w PSG.

OGÓLNA OCENĘ (końcową), wynikającą z przyjętych mierników oraz ocen cząstkowych ustalono jako pozytywną z uchybieniami.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie informacji, wyjaśnień, oświadczeń, dokumentów udostępnionych kontrolerom oraz dokumentacji sporządzonej na ich podstawie.

Ocena wynika z ustaleń stanu faktycznego dokonanych, w znajdującej się w terytorialnym zasięgu działania Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej - Placówce Straży Granicznej kat. II w Terespolu¹¹, którą kieruje Komendant Placówki Straży Granicznej w Terespolu posiadający status terenowego organu Straży Granicznej.

Na dzień sporządzania wystąpienia pokontrolnego jednostka kontrolowana posiadała status Placówki SG kat. I. Powyższe było związane ze zmianami organizacyjnymi jakie nastąpiły w związku z wejściem w życie zarządzenia nr 40 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 18 czerwca 2015 r. *zmieniającego zarządzenie w sprawie organizacji i etatów jednostek organizacyjnych Straży Granicznej (ze zm.)* – załącznik nr 10 pkt XXVII.

Wpływ na wybór okresu, który został poddany kontroli miały zmiany ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2011r., Nr 116, poz. 675 z późn. zm.)¹², których celem była wprowadzenie nowych zasad ustalania wysokości uposażenia należnego w okresie choroby funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz określenie podstaw i okoliczności przebywania funkcjonariuszy na zwolnieniach lekarskich, w trakcie których funkcjonariusz jest zwolniony od zajęć służbowych. Znowelizowana ustawa w sposób wyczerpujący wskazała rodzaje dokumentów honorowanych odpowiednio dla danego rodzaju zwolnienia, w tym zwolnienia od zajęć służbowych z tytułu konieczności osobistego sprawowania opieki na chorym dzieckiem, do ukończenia przez nie 14 roku życia, chorym członkiem rodziny oraz

⁹Akta kontroli, dowód nr 2.

¹⁰Szczegółowy wykaz funkcjonariuszy Placówki SG w Terespolu, których wnioski zostały poddane kontroli - Akt kontroli, dowód nr 10.

¹¹ § 21 pkt 13 regulaminu organizacyjnego stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 45 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 11 kwietnia 2014 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Komendzie Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej imienia 27 Wolyńskiej Dywizji Armii Krajowej z siedzibą w Chelmie (Dz. Urz. KGSG z 2014 r., poz. 63, ze zm.).

¹² Zmiana brzmienia min. art. 125, a także dodanie art. 125b, art. 125c, art. 125d ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2011r., Nr 116, poz. 675 z późn. zm.), (Dz.U. z 2014 r., Nr 1402, z późn. zm.) przez art. 2 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, ustawy o Biurze Ochrony Rządu, ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawy o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrowiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 18 kwietnia 2014 r., poz. 502) - zmiany weszły w życie z dniem 1 czerwca 2014 r.

z tytułu honorowego oddawania krwi. Powyższe w konsekwencji wpłynęło na zmianę brzmienia oraz uchylenie z dniem 19 grudnia 2014 r. wybranych przepisów rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych.¹³

Ustalenia oraz oceny cząstkowe dotyczące poszczególnych obszarów objętych kontrolą, przedstawiono poniżej.

1. Podstawy prawne udzielania zwolnień od zajęć służbowych, właściwości osoby udzielającej zwolnienia oraz poprawność sporządzania wniosków będących podstawą udzielenie zwolnienia od zajęć służbowych.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą liczba funkcjonariuszy pełniących służbę w PSG w Terespolu posiadających możliwość i uprawnienie do skorzystania z właściwego rodzaju zwolnień od zajęć służbowych, wahała się w granicach 345 do 369.¹⁴

Poziom wykorzystania zwolnień od zajęć służbowych przez funkcjonariuszy PSG w Terespolu w okresie od 01.06.2014 r. -31.01.2015 r. przedstawiał się następująco:

Wykorzystanie zwolnień od zajęć służbowych przez funkcjonariuszy PSG w Terespolu w okresie od 01.06.2014 r. -31.01.2015 r.								
	VI 2014	VII 2014	VIII 2014	IX 2014	X 2014	XI 2014	XII 2014	I 2015
§ 9.1.2	5	1	7	8	4	6	5	-
§ 9.1.3	2	1	1	3	-	-	1	-
§ 13.1	2	4	1	3	4	8	35	1
§ 15	26	13	2	19	22	13	13	2
§ 11	1	3	2	2	7	3	4	3
§ 8.1	5	6	5	12	2	1	2	2
§ 8.2	-	1	-	-	2	-	2	2
§ 12	-	-	-	-	-	14	1	-
§ 14.1	-	-	-	-	-	-	-	1
odmowa	-	-	-	1*	-	-	-	1*
Razem	41	29	18	48-1=47	41	45	63	12-1=11

*odmowa udzielenia zwolnienia z zajęć służbowych – wolne zostało udzielone z innego tytułu (dzień wolny od służby, wolne za wypracowane nadgodziny (S)).

Kontrolą wg przyjętej próby objęto 65 funkcjonariuszy Placówki SG w Terespolu, którym w okresie kontroli przyjętego dla roku 2014 udzielono zwolnień od zajęć służbowych oraz 10 funkcjonariuszy, którym udzielono wspomnianych zwolnień, w okresie kontroli przyjętym dla roku 2015.¹⁵

Zgodnie z treścią § 16 rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG - *zwolnień od zajęć służbowych, o których mowa w § 8, 9, 11-13, § 14 ust. 1 i 3 i w § 15 udziela bezpośredni przełożony funkcjonariusza.*¹⁶ Użyta w przedmiotowym akcie prawnym definicja bezpośredniego przełożonego oznacza osobę zajmującą stanowisko kierownicze bezpośrednio

¹³Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 listopada 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu obowiązków oraz podstaw, zakresu i trybu udzielania zwolnień od zajęć służbowych funkcjonariuszom Straży Granicznej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1721).

¹⁴ Akta kontroli, dowód nr 13 k.99.

¹⁵ Akta kontroli, dowód nr 10, nr 11.

¹⁶ Z dniem 19 grudnia 2014 r. w związku z uchyleniem § 9 i 10 wspomniany przepis otrzymał brzmienie: *Zwolnień od zajęć służbowych, o których mowa w § 8, 11, 13, 14 ust. 1 i 3 i w § 15, udziela bezpośredni przełożony funkcjonariusza.*

wyższe od stanowiska zajmowanego przez funkcjonariusza, poczynając od stanowiska kierownika sekcji (równorzędnego) (...). W związku z tym, iż w strukturze organizacyjnej kontrolowanego podmiotu nie wymieniono sekcji, a równorzędność stanowisk jest możliwa do określenia, przyjęto że właściwymi do udzielenia zwolnień od zajęć wymienionych w przywołanym wyżej przepisie, winni być Kierownicy Grup PSG w Terespolu, a w przypadku stanowisk samodzielnych Komendant PSG.

Potwierdzono, że we wszystkich kontrolowanych przypadkach funkcjonariusze zwracali się z pisemnymi wnioskami (składanymi drogą służbową) do właściwego przełożonego. Zgodnie z przyjętymi w PSG w Terespolu zasadami, po zaopiniowaniu wniosku przez kierownika zespołu i rozpatrzeniu przez bezpośredniego przełożonego, wniosek o udzieleniu danego rodzaju zwolnienia od zajęć, ostatecznie zatwierdzał Komendant Placówki SG.

Wśród udzielonych zwolnień od zajęć były również zwolnienia, z których funkcjonariusze Placówki SG korzystali podczas odbywania szkoleń lub kursów w ośrodkach szkolenia SG. Stwierdzono, że każdy przypadek udzielenia właściwego zwolnienia od zajęć znajdował odzwierciedlenie w postaci załączonego do rocznych kart ewidencji zaświadczenia o wykorzystaniu zwolnienia od zajęć, potwierdzonego przez Komendanta Kursu.¹⁷

Ustalono, że do wniosków, które zostały poddane kontroli, w uzasadnionych przypadkach funkcjonariusze dołączali stosowne dokumenty np. zaświadczenie lekarskie, odpisy (kopie) aktów urodzenia, małżeństwa, zgonu, kopie wezwań uprawnionego organu.

Stwierdzono 2 wnioski o udzielenie zwolnienia¹⁸ z § 8 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG, do których nie załączono kopii dokumentacji potwierdzającej zawarcie małżeństwa przez funkcjonariusza. Skontrolowane dokumenty, pomimo zawarcia w treści adnotacji, iż kopia aktu zostanie dostarczona w terminie późniejszym, nie zawierały też potwierdzenia wskazującego na sposób zapoznania się bezpośredniego przełożonego z dokumentem będącym podstawą udzielenia zwolnień od zajęć, w terminie późniejszym.

W wyjaśnieniach złożonych na okoliczność powyższego pplk SG Artur BAREJ stwierdził, że funkcjonariusze, których dotyczy wspomniany brak, złożyli meldunki do Komendanta NOSG z zachowaniem drogi służbowej o zmianie stanu cywilnego gdzie załączyli kserokopie dokumentów potwierdzających zawarcie związku małżeńskiego, a tym samym zasadność udzielenia w/w zwolnienia.¹⁹

Z uwagi na charakter udzielonych zwolnień od zajęć służbowych, powyższe wyjaśnienia zostały uznane za wystarczające.

Zgodnie z § 13 ust. 1 rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG – *Funkcjonariuszowi wychowującemu przynajmniej jedno dziecko w wieku do 14 lat przysługuje w ciągu roku kalendarzowego zwolnienie od zajęć służbowych w wymiarze 2 dni*. Wspomniany wyżej przepis w swojej treści precyzuje jednak warunki uprawniające do skorzystania z tego rodzaju zwolnienia przez funkcjonariusza jako rodzica. Jeżeli oboje rodzice pełnią służbę w Straży Granicznej, z prawa do zwolnienia od zajęć, może korzystać jedno z nich. Podobnie jest w przypadku udzielenia jednemu z rodziców zwolnienia od pracy na podstawie art. 188 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.) uprawnienie, z tytułu omawianego rodzaju zwolnienia od zajęć, nie przysługuje drugiemu z nich.

¹⁷ Przykład: Akta kontroli, dowód nr 17.

¹⁸ Akta kontroli, dowód nr 12, nr 13 k. 99.

¹⁹ Akta kontroli, dowód nr 12, nr 13 k. 99.

W kontrowanych wnioskach o udzielenie zwolnień od zajęć, o których mowa powyżej, w 8 przypadkach stwierdzono brak dokumentacji potwierdzającej możliwość korzystania ze zwolnienia z tytułu „opieki nad zdrowym dzieckiem do lat 14”. W treści wniosków nie stwierdzono również adnotacji lub oświadczeń o wykorzystaniu/niekorzystaniu z tego rodzaju zwolnienia przez drugiego rodzica.²⁰

Do pozostałych wniosków funkcjonariusze Placówki SG dołączali zaświadczenia zakładu pracy potwierdzające fakt skorzystania z co najmniej jednego dnia zwolnienia lub niekorzystania dotychczas z tego uprawnienia przez drugiego rodzica lub oświadczenia o rezygnacji z korzystania z uprawnienia.

W związku z powyższym zwrócono się do Komendanta Placówki o wyjaśnienie, w jaki sposób funkcjonariusze Placówki SG potwierdzają prawo do korzystania z przedmiotowych zwolnień od zajęć, w ramach uprawnienia drugiego rodzica.²¹ W przedłożonych wyjaśnieniach ppłk SG Artur BAREJ wskazał, że omawiany rodzaj zwolnienia ma charakter wnioskowy. W związku z powyższym funkcjonariusz składając wniosek o udzielenie zwolnienia od zajęć służbowych w celu sprawowania opieki nad zdrowym dzieckiem do lat 14 informuje przełożonego o tym, iż drugi rodzic dziecka nie będzie korzystał z przysługującego rodzicom uprawnienia. Na powyższą okoliczność w miarę możliwości dostarcza oświadczenie o braku zamiaru korzystania z tego uprawnienia lub zaświadczenie z zakładu pracy drugiego rodzica. Komendant Placówki SG dodał ponadto, że taki wymóg nie wynika z powszechnie obowiązujących przepisów oraz, że nie ma jednoznacznie określonego wzoru oświadczenia o zamiarze korzystania z dni wolnych w celu sprawowania opieki nad zdrowym dzieckiem. Fakt udzielenia przedmiotowych zwolnień od zajęć w stwierdzonych ośmiu przypadkach uzasadnił ustną formą poinformowania przełożonych przez funkcjonariuszy o przysługującym uprawnieniu, z których trzy dotyczyły udzielenia tego rodzaju zwolnienia jednemu z rodziców, którego współmałżonek jako drugi rodzic pełni służbę w Placówce SG w Terespolu. Dzięki czemu istniała możliwość dodatkowej weryfikacji udzielanych zwolnień.

Należy się zgodzić z tym, iż obecne regulacje prawne obowiązujące w zakresie przedmiotowym kontroli nie określają wprost obowiązku dołączania do wniosków o udzielenie zwolnienia od zajęć z tytułu opieki nad dzieckiem, dodatkowych załączników. Jednak przesłanki warunkujące przysługiwanie omawianego uprawnienia rodzicom, w ocenie zespołu kontrolerów muszą znaleźć swojej umocowanie, dając jednocześnie pewność przełożonemu udzielającemu zwolnienia, w zakresie nie przekroczenia wymiaru udzielonego zwolnienia. W minimalnym zakresie oświadczenie o niekorzystaniu z tego rodzaju zwolnienia przez drugiego rodzica, na dzień złożenia dokumentu, winno znaleźć odzwierciedlenie we wniosku. Natomiast w przypadku ustnego informowania o uprawnieniu, jako adnotacja bezpośredniego przełożonego.

Możliwości w powyższym zakresie daje również § 17 ust. 1 rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG, który wskazuje, że - *O udzielenie zwolnienia od zajęć służbowych funkcjonariusz występuje drogą służbową z pisemnym wnioskiem do właściwego przełożonego, załączając w razie potrzeby stosowne dokumenty.*

Zalecenia o charakterze usprawniającym powyższą problematykę, zostaną zawarte w treści wystąpienia pokontrolnego.

²⁰ Akta kontroli, dowód nr 12 k. 98, nr 13 k. 99, nr 16.

²¹ Akta kontroli, dowód nr 12 k. 98, nr 13 k. 99, nr 19 k. 201

Weryfikacja przedłożonej do kontroli dokumentacji wykazała ponadto przypadek udzielenia funkcjonariuszowi ██████████ zwolnienia od zajęć służbowych w dniu 27.10.2014 r. innego niż wnioskowany.²²

Powyższe polegało na tym, że funkcjonariusz wnioskiem z dnia 24.10.2014 r. zwrócił się o zwolnienie od zajęć z § 8 rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG, natomiast zostało mu udzielone zwolnienie od zajęć z § 15 wspomnianego rozporządzenia, w wymiarze 8 godzin.²³

W związku ze stwierdzoną na wniosku adnotacją Kierownika Grupy Granicznej Placówki SG w Terespolu o treści: „*Funkcjonariuszowi udzielono w dniu 27.10.2014 r. zwolnienia od zajęć służbowych w celu załatwienia ważnych spraw rodzinnych lub osobistych (40 h) w wymiarze 8 godzin*” - zwrócono się o wyjaśnienie zastosowanej formy i powodów zmiany rodzaju zwolnienia, ze wskazaniem sposobu poinformowania funkcjonariusza o takim sposobie załatwienia wniosku.

Zgodnie z § 17 ust. 2 (zdanie drugie) rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG bezpośredni przełożony niezwłocznie informuje funkcjonariusza o sposobie załatwienia wniosku, przy czym informacja o negatywnym rozpatrzeniu wniosku winna być przekazana w formie pisemnej, z jednoczesnym wskazaniem przyczyn odmowy udzielenia zwolnienia od zajęć służbowych.

Wyjaśniając zaistniały stan rzeczy, odnosząc się do wniosku ██████████ Komendant Placówki SG poinformował, że ww. funkcjonariusz złożył wniosek o udzielenie zwolnienia z zajęć służbowych na dzień 27.10.2014 r., wskazując jako powód uroczystość pogrzebową członka rodziny. Po dokonanej na poziomie PSG analizie okoliczności ustalono, że w przypadku wnioskodawcy nie ma możliwości udzielenia zwolnienia od zajęć na zawartej w treści wniosku podstawie, z uwagi, że osoba zmarła była babcią żony funkcjonariusza, a nie jego. W związku z powyższym, w celu umożliwienia funkcjonariuszowi udziału w uroczystości rodzinnej na dzień 27.10.2014 r. udzielone zostało zwolnienie od zajęć służbowych na podstawie § 15 rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG w wymiarze 8 godzin.

Odnosząc się do formy poinformowania o udzielonym zwolnieniu ppłk SG Artur BAREJ wskazał, że ██████████ otrzymał informację ustną. Jednocześnie stwierdził, iż zastosowana forma rozstrzygnięcia nie miała wpływu na realizację ustawowych zadań SG i życie rodzinne funkcjonariusza, w związku z udzieleniem mu dnia wolnego.²⁴

W związku z tym, iż decyzja o udzieleniu zwolnienia od zajęć służbowych w konsekwencji nie była negatywna, a jedynie powodowała udzielenia zwolnienia od zajęć z innego tytułu w tym samym wymiarze, zastosowany sposób zmiany został uznany przez zespół kontrolerów za dopuszczalny.

W przypadku podobnych sytuacji w przyszłości zaleca się precyzyjne wskazanie rzeczywistych podstaw prawnych udzielonego zwolnienia od zajęć.

Ponadto, co do 2 wniosków o udzielenie zwolnienia od zajęć służbowych zaistniało uzasadnione podejrzenie, że daty zatwierdzenia wniosków będących podstawą udzielenia zwolnienia od zajęć służbowych, nastąpiły po dacie wykorzystania zwolnienia.

Powyższe dotyczyło wniosku:

1) z dnia 15.09.2014 r. - ██████████ - o udzielenie zwolnienia od zajęć służbowych w dniach 15.09.-16.09.2014 r. w zw. z urodzeniem dziecka funkcjonariusza, w wymiarze 2 dni.

²² Akta kontroli, dowód nr 12 k. 98.

²³ Akta kontroli, dowód nr 13 k. 110, 111.

²⁴ Akta kontroli, dowód nr 13 k. 99.

Powyższe odpowiadało procedurze § 7 ust. 1 rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG.

Zarówno zwolnienie z zajęć służbowych udzielane na podstawie § 8 ust. 1 pkt 1 oraz § 13 rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG, są zwolnieniami, o charakterze obligatoryjnym, o czym świadczy użyte w treści przepisów sformułowanie „przysługuje”. Należy jednak pamiętać o tym, że skorzystanie z określonego rodzaju zwolnienia (dot. wymienionych w § 16) przez funkcjonariusza następuje dopiero z chwilą jego przyznania na mocy jednostronnego aktu przełożonego służbowego, poprzez udzielenie zwolnienia wyrażone na pisemnym wniosku.

W ocenie zespołu kontrolerów skorzystanie przez ww. funkcjonariuszy ze zwolnień od zajęć służbowych bez uprzedniego uzyskania akceptacji wniosku przez bezpośredniego przełożonego, stanowi uchybienie, bez negatywnych konsekwencji, które jak wynika z dokonanej analizy dokumentacji w przypadku [REDAKTOWANE] zostały spowodowane ciągłością absencji funkcjonariusza związanych z sytuacją narodzin dziecka.³⁰ W przypadku [REDAKTOWANE] zostały spowodowane faktem oczekiwania na zaświadczenie od pracodawcy żony. Stwierdzenie uchybienia polegały na niespełnieniu warunków formalnych wymaganych w § 17 ust. 1 rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG. To przełożony z racji sprawowanego nadzoru jest zobowiązany do wyegzekwowania od podległego funkcjonariusza dochowania formy wniosku nawet w przypadku wcześniejszego uprzedzenia o przyczynach i terminie niemożliwości stawienia się do służby.

W powyższym zakresie zostaną sformułowane zalecenia o charakterze usprawniającym.

Ustalono, że funkcjonariusze byli niezwłocznie informowani o sposobie załatwienia wniosku ustnie, w rozmowach telefonicznych, a także w formie wpisu w SWK, o czym świadczyły stosowne adnotacje na wnioskach.

W kontrolowanym okresie odmówiono udzielenia zwolnień z zajęć służbowych 2 funkcjonariuszom. Negatywne rozpatrzenie wniosków nastąpiło w formie pisemnej. W pierwszym przypadku funkcjonariuszowi, który ubiegał się o udzielenie zwolnienia od zajęć, o którym mowa w § 15 rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG, przyczyny odmowy uzasadniono udzieleniem dnia wolnego od służby, natomiast w drugim przypadku za zwolnienie od zajęć z tego samego tytułu, fakt odmowy uzasadniono udzieleniem funkcjonariuszowi dni wolnych za wypracowane nadgodziny (tzw. stare).³¹ Powyższy sposób postępowania był zgodny z § 17 ust. 2 rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG.

Prawidłowość udzielonych zwolnień od zajęć służbowych z tytułu konieczności osobistego sprawowania opieki na chorym dzieckiem, do ukończenia przez nie 14 roku życia, chorym członkiem rodziny oraz z tytułu honorowego oddawania krwi wg zasad po zmianach rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG, o których mowa na str. 4 niniejszego wystąpienia pokontrolnego – została potwierdzona na podstawie dokumentacji, która była w posiadaniu Pionu Głównego Księgowego.³² Poczynione w powyższym zakresie ustalenia wykazały, że dokumentacja będąca podstawą udzielonych zwolnień była kompletna, a jej obieg zgodny z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, w tym procedurami wewnętrznymi.

³⁰ Akta kontroli, dowód nr 13 k. 99 (verte).

³¹ Akta kontroli, dowód nr 10 k. 33.

³² Akta kontroli, dowód nr 10, nr 16.

Zwolnienia w sposób kompletny znajdowały odzwierciedlenie w ewidencji w postaci rocznych kart obecności funkcjonariuszy w służbie.

Na podstawie dokonanych ustaleń realizację zadań Placówki Straży Granicznej w Terespolu w badanym obszarze cząstkowym ocenia się pozytywnie z uchybieniami. Wskazana ocena wynika z przyjętych w ramach miernika kryteriów, w tym legalności i rzetelności.

2. Wymiar udzielonych zwolnień od zajęć służbowych indywidualnie dla każdego funkcjonariusza, rozliczenie czasu służby funkcjonariuszy korzystających z przedmiotowych zwolnień, w tym poprawność dokonywania wpisów o zwolnieniu z zajęć służbowych w ewidencji czasu służby funkcjonariuszy placówki.

Ustalono, że zadania związane z prowadzeniem ewidencji i rozliczeniem czasu służby PSG w Terespolu realizowane są przez referat kadrowo – szkoleniowy, którym zgodnie ze strukturą etatową kieruje specjalista koordynator referatu kadrowo – szkoleniowego – [REDAKTOWANO]³³ Ustalono, że w czasie nieobecności ww. funkcjonariuszki jej obowiązki w przyjętym okresie kontroli realizowała [REDAKTOWANO] – starszy kontroler referatu kadrowo – szkoleniowego, zgodnie z pkt 16 szczegółowego zakresu obowiązków.³⁴ Do obowiązków ww. należała również aktualizacja rocznych kart ewidencji obecności. Szczegółowe zadania referatu jako komórki organizacyjnej Placówki SG w Terespolu, podległej bezpośrednio Komendantowi Placówki SG, zostały ustalone w pkt V „Wewnętrzny podział zadań Placówki Straży Granicznej kat. II w Terespolu z dnia 22.08.2014 r.”³⁵

Wśród zadań ww. dokument w V pkt 7 wymieniał: *Prowadzenie np. rocznych kart ewidencji obecności, Książki obsady stanowisk etatowych PSG w Terespolu, oraz innej dokumentacji będącej we właściwości referatu.*

Ustalono, że zadania związane z prowadzeniem dokumentacji czasu służby w referacie realizowane były przez: starszego kontrolera – pomocnika kierownika zmiany zespołu organizacji służby grupy granicznej, starszego kontrolera referatu kadrowo – szkoleniowego Placówki SG w Terespolu – [REDAKTOWANO]³⁶ oraz asystenta referatu kadrowo – szkoleniowego Placówki SG w Terespolu – [REDAKTOWANO]³⁷

Kontrolą objęto dokumentację w postaci list obecności oraz rocznych kart ewidencji obecności funkcjonariuszy w służbie, które odnosiły się do udzielonych zwolnień od zajęć służbowych funkcjonariuszy, wybranych wg przyjętej próby.³⁸

W kontrolowanym podmiocie prowadzono ewidencję czasu służby funkcjonariuszy w postaci list obecności i rocznych kart ewidencji obecności funkcjonariusza w służbie. Potwierdzono, że poddane kontroli listy obecności funkcjonariuszy, którym udzielono zwolnień od zajęć (wybranych wg próby), prowadzone były w formie elektronicznej, indywidualnie dla każdego funkcjonariusza, odrębnie dla przyjętego okresu rozliczeniowego.³⁹

W listach odnotowywano terminy i czas służby pełnionej przez funkcjonariuszy, wg przyjętego grafiku służb.

³³ Akta kontroli, dowód nr 13 k. 99.

³⁴ Akta kontroli, nr 11, nr 11 k. 68-69.

³⁵ Obowiązujący od 29.08.2014 r. w związku z zatwierdzeniem przez Komendanta NOSG – zał. nr 1 do pisma 1429/14 z dnia 02.09.2014 r. – Akta kontroli, dowód nr 11 k. 77-97.

³⁶ Akta kontroli, nr 11 k. 71-76.

³⁷ Akta kontroli, dowód nr 11 k. 70.

³⁸ Akta kontroli, dowód nr 10.

³⁹ Akta kontroli, dowód nr 15.

Potwierdzono również, że w Placówce SG w Terespolu funkcjonariusze posiadali indywidualne założone i prowadzone roczne karty ewidencji obecności funkcjonariusza w służbie, w których widniały wpisy obejmujące m.in. informację o udzielonych zwolnieniach od zajęć służbowych oraz zwolnieniach lekarskich, w tym innych usprawiedliwionych i nieusprawiedliwionych nieobecnościach w służbie.⁴⁰

W wyniku szczegółowego porównania wniosków o udzielenie zwolnień od zajęć z zapisami przekazanych wydruków list obecności oraz rocznych kart ewidencji obecności funkcjonariusza stwierdzono poprawność prowadzenia dokumentacji służbowej związanej z udzielaniem i rozliczaniem czasu służby.

Ustalono, że funkcjonariusze Placówki SG w okresie objętym kontrolą korzystali ze zwolnień, o których mowa w § 8, 9, 11-13, § 14 ust. 1 i 3 i w § 15, a następnie po zmianach z § 8, 11, 13, 14 ust. 1 i 3 i w § 15 rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG.⁴¹ Wśród ww. zwolnień od zajęć były takie, których można było udzielić w określonym wymiarze. Potwierdzono, że wymiar udzielonych zwolnień mieścił się w granicach przysługujących funkcjonariuszom SG.⁴² Czynności kontrolne potwierdziły również prawidłowość rozliczenia czasu służby funkcjonariuszy, którym udzielono zwolnień od zajęć. Poddana kontroli dokumentacja była sporządzana i prowadzona rzetelnie, przejrzysto oraz wg chronologii zaistniałych zdarzeń. Stwierdzono, że dokumentacja czasu służby, w pełnym zakresie zawierała wpisy/informacje dotyczące udzielonych funkcjonariuszom zwolnień od zajęć, a także stosowane symbole i skróty.

Sposób prowadzenia ewidencji czasu służby w jednostce kontrolowanej, odnoszący się do udzielonych funkcjonariuszom zwolnień od zajęć był zgodny z § 20 rozporządzenia w sprawie czasu służby funkcjonariuszy SG.

Na podstawie dokonanych ustaleń realizację zadań Placówki Straży Granicznej w Terespolu w obszarze cząstkowym ocenia się **pozytywnie**.

IV. Wnioski i Zalecenia:

W celu wyeliminowania przyczyn stwierdzonych uchybień oraz zapobieżenia ich powstania w przyszłości, polecam:

1. Bezwzględnie przestrzegać obowiązków wynikających z § 17 ust. 1 i 2 rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG, w tym rzetelności sporządzania wniosków będących podstawą udzielania, a nie potwierdzania już udzielonych zwolnień od zajęć służbowych.
2. Ujednolicić sposób weryfikacji dokumentacji będącej podstawą udzielania funkcjonariuszom PSG w Terespolu zwolnień od zajęć służbowych na podstawie § 13 ust. 1 rozporządzenia o zwolnieniach od zajęć służbowych funkcjonariuszy SG, w zakresie spełnienia warunków uwzględnionych w § 13 ust. 2 i 3.
3. Ustalenia kontroli zawarte w niniejszym wystąpieniu wykorzystać w działalności służbowej w ramach sprawowania nadzoru nad podległymi funkcjonariuszami i pracownikami.

⁴⁰ Przykład: Akta kontroli, dowód nr 13 k. 104, 107, 110.

⁴¹ Z dniem 19 grudnia 2014 r. w związku z uchYLENIEM § 9 i 10, przepis § 16 otrzymał brzmienie: *Zwolnień od zajęć służbowych, o których mowa w § 8, 11, 13, 14 ust. 1 i 3 i w § 15, udziela bezpośredni przełożony funkcjonariusza.*

⁴² W tym w wymiarze określonym w art. 125 b ust. 3, udzielonych na podstawie dokumentacji, o której mowa w art. 125 c ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2014 r., Nr 1402, z późn. zm.).

- V. Pisemną informację o wykonaniu zaleceń lub wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych uchybień należy przedłożyć w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia za pośrednictwem Naczelnika Wydziału Kontroli i AW.
- VI. Zgodnie z treścią art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.
- VII. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz nr 1 jest przeznaczony dla kierownika jednostki kontrolowanej.

Podpis kierownika jednostki kontrolującej:

KOMENDANT
Nadbuzańskiego Oddziału
Straży Granicznej
im. 27 Wobryńskich (Dywizji) AK
plk SG Waldemar SKARBEK

Wykonano w 2 egzemplarzach

Egz. nr 1 – Komendant PSG w Terespolu

Egz. nr 2 – aa.

Sporządził i wykonał: zespół kontrolerów tel. 6655127

Dnia 18.08.2015 r.